

Wyrok z dnia 6 sierpnia 2008 r.

II BP 68/07

Dla uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego dotyczy skarga o stwierdzenie jego niezgodności z prawem (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie jest wystarczające wykazanie zagrożenia powstania szkody.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Zbigniew Myszkowski, Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 sierpnia 2008 r. sprawy z powództwa Grzegorza D. przeciwko Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w W. o wszczęcie egzekucji w trybie art. 1050 k.p.c., na skutek skargi powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy z dnia 4 września 2007 r. [...]

o d r z u c i ł skargę.

U z a s a d n i e

Postanowieniem z dnia 4 września 2007 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy oddalił zażalenie wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy z dnia 16 maja 2007 r., odrzucające wniosek Grzegorza D. o wszczęcie egzekucji sądowej w trybie art. 1050 k.p.c., poprzez wyznaczenie dłużnikowi 14 - dniowego terminu do wykonania pkt I prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Legnicy z dnia 12 grudnia 2002 r. [...], tj. przywrócenia wierzyciela do pracy w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w W.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że za prawidłowe musi być uznane stanowisko Sądu Rejonowego o prawomocnym rozstrzygnięciu żądania wierzyciela w zakresie wykonania pkt I wyroku Sądu Rejonowego z dnia 12 grudnia 2002 r. [...]. Postano-

wieniem Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 28 października 2005 r. [...] wniosek taki został bowiem prawomocnie oddalony, a w uzasadnieniu tego orzeczenia podniesiono, iż wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r. [...] nie nadaje się do egzekucji w zakresie pkt I i brak jest podstaw do wydania orzeczenia nakazującego jego przymusowe wykonanie. Jego treść we wskazanym zakresie nie daje podstaw do przywrócenia wierzyciela do pracy u dłużnika. Wierzycielowi przywrócono jedynie umowne warunki pracy i płacy i to wyłącznie na okres do 2 marca 2001 r. Po upływie tego terminu wierzyciel nie może więc wywodzić żadnych roszczeń dotyczących przywrócenia poprzednich warunków na dalszy okres, a tym bardziej domagać się przywrócenia i dopuszczenia do pracy u dotychczasowego pracodawcy. W tym stanie rzeczy, według Sądu Okręgowego, ponowny wniosek wierzyciela w tym samym przedmiocie podlegał odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., jak przyjął Sąd pierwszej instancji, wobec czego zażalenie Grzegorza D. nie mogło być uwzględnione.

Wierzyciel wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem tego orzeczenia (art. 424¹ § 1 k.p.c.), zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. 1) art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 366 k.p.c. w związku z art. 13 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zachodzi negatywna przesłanka procesowa w postaci prawomocnego osądzenia sprawy, prowadząca do odrzucenia wniosku egzekucyjnego; 2) art. 804 k.p.c., poprzez błędną jego wykładnię i w konsekwencji błędne przyjęcie, że w przedmiotowym wypadku nie miało miejsca badanie tytułu wykonawczego w zakresie pkt I rozstrzygnięcia pod względem zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem; 3) art. 796 k.p.c., art. 797 k.p.c., art. 816 k.p.c. i art. 1050 k.p.c., poprzez pozbawienie wierzyciela prawa do ponownego wszczęcia postępowania egzekucyjnego po jego zakończeniu, mimo że zakończenie tego postępowania nie pozbawia wierzyciela prawa wszczęcia ponownej egzekucji w związku z tym, iż prawomocne orzeczenie Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 28 października 2005 r., II Cz 634/05, nie jest wyposażone w powagę rzeczy osądzonej 4) art. 826 k.p.c. i art. 823 k.p.c., poprzez błędną wykładnię, której konsekwencją było niezastosowanie tych przepisów, mimo że od dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej upłynął ponad rok czasu, a wierzyciel w tym okresie nie podjął żadnej czynności zmierzającej do odzyskania tytułu wykonawczego.

Skarżący zarzucił nadto naruszenie art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, poprzez zamknięcie wierzycielowi drogi do realizacji prawa do Sądu i pozbawienie go możliwości wykonania orzeczenia w postępowaniu egzekucyjnym i podniósł, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne ze wszystkimi przepisami przywołanymi w podstawach skargi.

W skardze wskazano, że na skutek kwestionowanego orzeczenia wierzycielowi została wyrządzona i wyrządzana jest nadal szkoda. „Wierzyciel nie ma bowiem możliwości wszczęcia egzekucji w zakresie przywracającym go do pracy na stanowisko głównego specjalisty w Oddziale WFOŚiGW w L., poprzez doprowadzenie w drodze przymusu do dopuszczenia go przez dłużnika do świadczenia pracy na tym stanowisku, chociaż stosunek pracy między stronami istnieje - restytucja stosunku pracy wierzyciela na stanowisku głównego specjalisty w Oddziale WFOŚiGW w L. z mocy pkt I tytułu wykonawczego w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wyroku z dnia 12 grudnia 2002 r [...] oraz art. 48 § 1 k.p. miała miejsce w dniu 3 lutego 2003 r., gdy wierzyciel w terminie 7 dni od uprawomocnienia się wyroku zgłosił gotowość niezwłocznego podjęcia pracy na stanowisku głównego specjalisty w Oddziale WFOŚiGW w L. Tym samym wierzyciel pomimo pozostawania w wiążącym stosunku pracy pozbawiony został prawa do korzystania z uprawnień pracowniczych. Wierzycielowi nie jest wypłacane wynagrodzenie (wynagrodzenie zasadnicze, dodatki stażowy i funkcyjny, premie kwartalne, nagrody roczne), nie biegnie mu staż pracy (co ma istotne znaczenie w przypadku ew. zmiany miejsca zatrudnienia i wynikających z tego faktu dodatków), wierzyciel nie nabywa uprawnień emerytalno - rentowych, nie są odprowadzane składki na ZUS, nie są odprowadzane składki na Otwarty Fundusz Emerytalny, wierzyciel nie korzysta z innych uprawnień i świadczeń pracowniczych np. przewidziana w Regulaminie wynagradzania nagroda jubileuszowa, świadczenia urlopowe, pożyczki i zapomogi z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, wierzyciel ponosić musi koszty specjalistycznej opieki lekarskiej, albowiem nie jest opłacana przez dłużnika składka zdrowotna (wierzyciel nie posiada ważnej książeczki zdrowia)”.

Podnosząc nadto, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, skarżący wniósł o stwierdzenie jego niezgodności z prawem i zasądzenie od dłużnika kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. jednym z konstrukcyjnych elementów skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05 (OSNC 2006 nr 1, poz. 16), Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że uprawdopodobnienie szkody oznacza złożenie przez skarżącego oświadczenia, iż szkoda wystąpiła - ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru. Nastąpi to wtedy, gdy twierdzenie zostanie uzasadnione na tyle, że będzie można uznać je za prawdziwe. W tym celu skarżący może powoływać i przedstawiać wszelkie dowody. W każdym razie w chwili wniesienia skargi szkoda musi już istnieć, a więc nie wystarcza zagrożenie jej wystąpieniem.

Pogląd ten zasługuje na aprobatę, gdyż rozwiązanie normatywne zawarte w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., polegające na odformalizowaniu wykazania wyrządzenia szkody przez przyjęcie za wystarczające jej uprawdopodobnienie, dotyczy wywołania określonego skutku procesowego w postaci spełnienia kreatywnej przesłanki skargi. Przyjęcie, że dla spełnienia tej przesłanki konieczne jest istnienie szkody a nie wystarczy samo jej zagrożenie, chociażby było realne, wynika z powiązania tego przepisu z art. 424¹ § 1 k.p.c. i art. 417¹ § 2 k.c., w których ustawodawca powtórzył zawarty w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. zwrot „została wyrządzona szkoda”, stwierdzając, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem została stronie wyrządzona szkoda. Dopuszczalność omawianej skargi przy samej możliwości powstania szkody nie może w ogóle wchodzić w rachubę. Przy takim założeniu co do woli ustawodawcy brzmienie wymienionych przepisów musiałyby być odmienne. Nie budzi także wątpliwości, że tak rozumiana szkoda musi być wyrządzona przez wydanie skarżonego orzeczenia, bowiem wynika to wprost z art. 424¹ § 1 k.p.c. i art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przenosząc te rozważania na grunt rozpoznawanej skargi i konfrontując je z jej treścią, należy stwierdzić, że nie spełnia ona wymagania „uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody”. Ten element konstrukcyjny skargi zbudowano bowiem na założeniu, że prawomocnym wyrokiem Sądu z 12 grudnia 2002 r. skarżący został przywrócony do pracy u dłużnika, a zatem odrzucenie jego wniosku o wszczęcie egzeku-

cji tego orzeczenia uniemożliwia mu podjęcie pracy, czego skutkiem jest utrata korzyści i uprawnień wiążących się z posiadaniem statusu pracownika. Jednocześnie skarżący, poza własnym przekonaniem, nie przedstawił żadnych argumentów na poparcie tezy o tym, że istotnie doszło do restytucji stosunku pracy na podstawie prawomocnego wyroku Sądu. Nie przekonuje bowiem o tym ani treść sentencji wyroku Sądu Rejonowego w Legnicy z dnia 12 grudnia 2002 r. [...] w pkt I, zgodnie z którym przywrócono skarżącemu poprzednie warunki pracy i płacy na okres do dnia 2 marca 2001 r., ani okoliczność, że orzeczeniu temu w tym zakresie nadano klauzulę wykonalności, skoro nadawało się do wykonania chociażby w zakresie wyrównania wynagrodzenia uzyskiwanego przez skarżącego w związku z dokonaniem mu wypowiedzenia warunków pracy i płacy.

Pomijając treść sentencji wyroku z dnia 12 grudnia 2002 r. (przywrócenie poprzednich warunków pracy i płacy na okres do 2 marca 2001 r.), podnieść należy także, iż według utrwalonych poglądów judykatury (por. w szczególności uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 1976 r., V PZP 12/75, OSNCP 1976 nr 9, poz. 187), stosunek pracy zostaje reaktywowany z mocy orzeczenia o przywróceniu do pracy, którego materialna skuteczność w świetle art. 48 § 1 k.p. powstaje jednak dopiero od daty zgłoszenia przez pracownika gotowości niezwłocznego podjęcia pracy. Orzeczenie w przedmiocie przywrócenia do pracy nie podlega wykonaniu w zakresie, w jakim reaktywuje ono rozwiązany stosunek pracy. W przywróceniu do pracy tkwi jednak stwierdzony deklaratywnie obowiązek umożliwienia pracownikowi wykonywania pracy. Obowiązek ten podlega wykonaniu w trybie egzekucji świadczeń niepieniężnych, z tym jednak, że wykonanie orzeczenia jest uzależnione od ustalenia faktu prawotwórczego - zgłoszenia przez pracownika w terminie określonym w art. 48 § 1 k.p. gotowości niezwłocznego podjęcia pracy. Ustalenie zaś takiej okoliczności nie może w razie sporu nastąpić w postępowaniu wykonawczym, gdyż do jej rozstrzygnięcia nie upoważniają przepisy o egzekucji zawarte w Kodeksie postępowania cywilnego. Okoliczności te dotyczą sfery stosunków pracy, a zatem do ich oceny uprawnione są jedynie sądy pracy. Naruszenie przez pracodawcę obowiązku ponownego zatrudnienia pracownika, który wyraził gotowość wykonywania pracy, uzasadnia zatem prawo żądania przez niego wynagrodzenia za czas istnienia przeszkody w jej świadczeniu, wynikającej z przyczyn dotyczących pracodawcy (art. 81 § 1 k.p.). Prawomocne orzeczenie sądu zasądzające taką na-

leżność ma w postępowaniu egzekucyjnym takie znaczenie, jak ustalenie, że doszło do restytucji stosunku pracy.

Z powyższego wynika, że twierdzenia skarżącego o tym, że doszło do restytucji stosunku pracy nie wystarczają do uprawdopodobnienia szkody, jaką miałby ponieść na skutek odrzucenia jego wniosku o wszczęcie egzekucji wyroku, według jego twierdzeń, przywracającego go do pracy u dłużnika. Co więcej, wykazanie wyrządzenia zaskarżonym postanowieniem szkody w postaci skutków niemożliwości świadczenia pracy pomimo restytucji stosunku pracy łączącego go z dłużnikiem w ogóle nie było możliwe, bowiem Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 24 stycznia 2007 r. [...], który uprawomocnił się w dniu 28 czerwca 2007 r. (a więc ponad dwa miesiące przed datą wydania zaskarżonego postanowienia) na skutek oddalenia apelacji powoda przez Sąd Apelacyjny, oddalił powództwo Grzegorza D. o zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania w gotowości do pracy, wywiedzione w związku z odmową pracodawcy ponownego zatrudnienia skarżącego na podstawie wyroku Sądu z dnia 12 grudnia 2002 r.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego, złożona w niniejszej sprawie, nie spełnia więc wymagań z art. 424⁵ § 1 k.p.c., wobec czego na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

=====